

Aan

De regeringscommissaris van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum

6 december 2021

Ons kenmerk

Cft 202100153

Pagina

1/6

Telefoonnummer

+5999 4619081

E-mail

info@cft.cw

Uw kenmerk

Bijlage

-

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp

Advies bij de ontwerpbegroting 2022

Geachte mevrouw Francis,

In februari 2018 heeft de Nederlandse regering de Tijdelijke wet taakverwaarlozing Sint Eustatius (Wet taakverwaarlozing) ingesteld, waardoor het openbaar lichaam Sint Eustatius (OLSE) werd uitgezonderd van het financieel toezicht dat door het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) wordt uitgeoefend. De Wet taakverwaarlozing was tot en met juli 2020 van kracht en is opgevolgd door de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius (Wet herstel voorzieningen). Artikel 8 lid 3 van de Wet herstel voorzieningen bepaalt dat het Cft zijn adviserende taak ten aanzien van de ontwerpbegroting op grond van artikel 17 van de Wet Financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) hervat. Op 24 november jl. heeft het Cft daartoe van u de ontwerpbegroting voor het jaar 2022 (OB) ontvangen. Hierbij ontvangt u het advies van het Cft conform artikel 17 lid 3 van de Wet FinBES.

Toetsingskader

De OB is getoetst aan de hand van de in de Wet FinBES en in het Besluit Begroting en Verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES) opgenomen criteria. Zo dient de begroting in evenwicht te zijn, hoort deze toelaatbaar te zijn vanuit een oogpunt van rechtmatig, doelmatig en controleerbaar financieel beheer en dienen de in de begroting opgenomen financiële verplichtingen en lasten geen onaanvaardbare risico's mee te brengen. Daarnaast behoren de in de begroting opgenomen baten en lasten in overeenstemming te zijn met de best mogelijke inschatting van reeds aangegane verplichtingen en van te verwachten externe ontwikkelingen.

Oordeel

Het Cft heeft begrepen dat de OB tot stand is gekomen door een intensief proces waarin afdelingen en verantwoordelijke directeuren zijn betrokken. Het Cft steunt een dergelijke aanpak omdat het de betrokkenheid bij de begroting stimuleert.

De OB toont voor 2022 en 2023 tekorten van respectievelijk USD 0,7 miljoen en USD 0,8 miljoen. De begroting voldoet daarmee niet aan artikel 19 lid 2 jo. artikel 15 lid 2 van de Wet FinBES, waarin staat dat de begroting in evenwicht moet zijn. In 2024 en 2025 worden overschotten begroot van respectievelijk USD 0,6 miljoen en USD 0,3 miljoen, die met name voortkomen uit een verder herstel van de baten (die door de coronacrisis vanaf 2020 terugvielen) en een voorziene verlaging van de personeelslasten. Het OLSE stelt voor de tekorten in 2022 en 2023 te dekken door middel van een onttrekking aan de algemene reserves. Het OLSE heeft een nieuwe risico-analyse uitgevoerd waarmee een geactualiseerde berekening van het weerstandsvermogen is gemaakt. Hieruit blijkt dat het weerstandsvermogen ruimte biedt voor de begrote onttrekkingen.

De Wet FinBES schrijft voor dat de begroting in evenwicht moet zijn. Gezien de fase van herstel waarin het OLSE verkeert vanuit zowel de gevolgen van de coronacrisis als het perspectief van de Wet herstel voorzieningen, acht het Cft het begrote tekort voor 2022 toch toelaatbaar. Het weerstandsvermogen biedt daar ook volgens het Cft ruimte voor. Het Cft adviseert het OLSE echter wel om de begroting vanaf 2023 weer sluitend te maken. Hiervoor zal nadere bijsturing nodig zijn. Het Cft adviseert hierbij in het bijzonder de ontwikkeling van de personeelslasten opnieuw te bezien en met behulp van een strategische personeelsplanning te bepalen hoe al in 2023 tot een verlaging van de personeelslasten te komen.

Over het jaar 2020 is door de controlerend accountant een verklaring met oordeelonthouding afgegeven betreffende de rechtmatigheid en getrouwheid van de jaarrekening. Het Cft heeft begrepen dat in 2021 het financieel beheer verder is verbeterd aan de hand van het opgestelde verbeterplan. Dit moet volgens het OLSE voor het jaar 2022 tot een goedkeurende verklaring van de accountant kunnen leiden. Het Cft adviseert in de begroting een update op te nemen over de status en plannen van de verbetering van het financieel beheer.

In de OB zijn in afzonderlijke paragrafen de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede met betrekking tot de lokale heffingen, zoals beschreven in artikel 8 van het BBV BES. De kwaliteit van het beleidsmatige deel van de OB is voldoende. Ter verdere verbetering adviseert het Cft:

- in de paragraaf betreffende de lokale heffingen een aanduiding van de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid op te nemen conform artikel 9 lid d en lid e van het BBV BES;
- in de paragraaf betreffende deelnemingen de vestigingsplaats per deelneming op te nemen conform artikel 13 lid 2 sub a van het BBV BES;
- in de paragraaf betreffende het grondbeleid de risico's van de grondzaken te betrekken conform artikel 14 lid e van het BBV BES.

Het Cft adviseert u de OB op basis van dit advies aan te passen alvorens de OB aan de eilandsraad aan te bieden.

Toelichting

In de OB is een meerjarenbegroting opgenomen op functieniveau. Op basis van ambtelijk verkregen informatie is in tabel 1 een overzicht gegeven van de meerjarige ontwikkeling van de baten en lasten van het OLSE per baten- en lastencategorie. Het Cft adviseert u een meerjarenbegroting die is ingedeeld naar categorie op te nemen in de begroting.

Tabel 1: Meerjarig beeld van de baten en lasten (excl. bijzondere uitkeringen)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lokale heffingen	3,8	4,6	3,4	3,5	4,1	4,2	4,3	4,4
Vrije uitkeringen	11,2	11,3	13,8	11,3	11,5	11,6	11,8	12,0
Overige baten	0,4	0,4	0,1	2,8	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal baten	15,4	16,3	17,3	17,6	15,7	15,9	16,2	16,5
Afschrijvingslasten	0,7	4,0	0,4	0,5	0,4	0,5	0,6	0,5
Personeelslasten	9,2	8,1	8,8	10,4	9,7	10,3	9,2	9,9
Subsidies en financiering	1,9	2,0	1,8	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0
Overige lasten	4,1	5,2	5,4	4,8	4,3	3,9	3,8	3,8
Totaal lasten	15,9	19,3	16,4	17,6	16,4	16,7	15,6	16,2
Resultaat	-0,5	-3,0	0,9	0,0	-0,7	-0,8	0,6	0,3

Bron: OB 2022

Baten

De baten zijn door de effecten van de coronacrisis sinds 2020 aanzienlijk afgenomen. Bij de lokale heffingen is voor 2022 gerekend met een aanzienlijk herstel van de baten ten opzichte van 2021, echter nog steeds met een nadelig effect van de coronacrisis. Vanaf 2023 wordt uitgegaan van een geleidelijk verder herstel. Het Cft acht het realistisch uit te gaan van een sneller herstel van de baten naar het niveau van 2019.

Bij de vrije uitkering was in 2021 sprake van incidentele aanvullingen vanwege de terugval in inkomsten als gevolg van de coronacrisis, inflatie en sociaal beleid. Deze zijn niet meegenomen in de begrote vrije uitkeringen vanaf 2022. Wel is in de meerjarenraming rekening gehouden met 1,5 procent indexering van de vrije uitkering.

Lasten

De lasten voor afschrijvingen, subsidies en financiering en overige lasten zijn in lijn met het historisch patroon en lijken reëel geraamd. In de begrote lasten wordt rekening gehouden met:

- een verlaging van de kantoorlasten door centralisering en stroomlijning van de inkoop;
- een stijging van de huisvestingslasten vanwege achterstallig onderhoud dat ingehaald zal worden;

- een stijging van de onderhoudslasten vanwege de aanleg van nieuwe wegen in 2021 en 2022;
- een stijging van de algemene lasten vanwege de inhuur van een accountant voor de controle van stichtingen, de juridische ondersteuning bij rechtszaken en de ondersteuning van de eilandsraad.

Personeelslasten

In 2021 wordt een forse toename van de personeelslasten voorzien ten opzichte van vorige jaren. Bij de ontwerpbegroting van 2021 adviseerde het Cft de personeelslasten voor 2021 te verlagen.¹ Vanwege het niet kunnen invullen van een aantal vacatures in het eerste kwartaal van 2022, verwacht het OLSE over 2022 een (incidentele) verlaging van de totale personeelslasten. Pas in 2024 komt het OLSE tot een verdere verlaging van deze lasten, waardoor vanaf dat jaar overschotten kunnen worden gerealiseerd. Het Cft adviseert het OLSE om al vanaf 2023 tot verdere besparingen op de personeelslasten te komen. Hiertoe zou een strategische personeelsplanning moeten worden opgesteld, die als stuurmiddel kan dienen en het OLSE in staat stelt de personeelslasten beter te begroten.

Het overzicht van personeelslasten in de OB toont USD 9,1 miljoen aan reguliere personeelslasten. Deze bestaan voor USD 8,5 miljoen uit lasten voor personeel in dienst (172,5 fte) en voor USD 0,6 miljoen uit begrote vacatures (13 fte). In dit overzicht is geen rekening gehouden met een voorziene vertraging van de invulling van vacatures die een besparing van USD 0,3 miljoen moet opleveren in 2022.

De overige personeelslasten (voornamelijk bestaande uit opleidingslasten, inhuur arbodienst en overig medisch personeel) zijn begroot op USD 1 miljoen in 2022. Deze lasten zijn niet opgenomen in het overzicht personeelslasten. Het Cft adviseert om de overige personeelslasten op te nemen in het overzicht van personeelslasten en tevens in de recapitulatie onder de post personeelslasten.

Het OLSE geeft aan dat de projecten die gefinancierd worden met bijzondere uitkeringen resulteren in extra personeelslasten en onderhoudslasten die gefinancierd moeten worden uit de vrije uitkering. Het Cft herkent en erkent deze problematiek en adviseert het OLSE hierover in overleg te treden met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met als doel om tot een structurele oplossing te komen.

Investerings

In de begroting dient conform artikel 17 van het BBV BES een meerjarig overzicht van investeringen te worden opgenomen. De voorgenomen investeringen zijn opgenomen. Voor 2022 is voor USD 3,2 miljoen aan investeringen begroot. Het verplichte meerjarige overzicht van de afschrijvingslasten en het meerjarige overzicht van de onderhoudslasten ontbreekt in de OB. Het Cft adviseert deze overzichten aan de OB toe te voegen.

¹ Cft, kenmerk Cft 202000186, Advies bij de ontwerpbegroting 2021 van het openbaar lichaam Sint Eustatius, d.d. 7 december 2020.

Liquide middelen

Per eind september 2021 bedroegen de vrij besteedbare middelen USD 4,1 miljoen. Met dit bedrag kunnen in ieder geval de salarissen (USD 2,2 miljoen) worden betaald en het grootste deel van de crediteuren (USD 1,9 miljoen van de USD 2,9 miljoen). De current ratio welke aangeeft in hoeverre het OLSE de lopende rekeningen kan betalen (liquiditeit) bedraagt 1,0.

Weerstandsvermogen

Het OLSE heeft een nieuwe risico-analyse uitgevoerd waarmee de risico's op niet begrote lasten in kaart zijn gebracht. Op basis van een kansbepaling en impactinschatting wordt het totale risico van niet begrote lasten door het OLSE geschat op USD 8,0 miljoen. De berekende weerstandscapaciteit van het OLSE is USD 14,1 miljoen. De ratio van het weerstandsvermogen komt daarmee op 1,8 hetgeen goed te noemen is.

Financieel beheer

Over het jaar 2020 is door de controlerend accountant een verklaring met oordeelonthouding afgegeven betreffende de rechtmatigheid en getrouwheid van de jaarrekening. In 2021 is het financieel beheer verder verbeterd aan de hand van het opgestelde verbeterplan. De doorgevoerde verbeteringen hebben niet over geheel 2021 effect. Het is daarom de verwachting dat voor het jaar 2021 de accountant nog niet een goedkeurende verklaring zal kunnen afgeven. Voor het jaar 2022 moet dit wel het geval zijn. Het Cft adviseert in de OB en de vierde uitvoeringsrapportage in 2021 en de uitvoeringsrapportages in 2022 updates op te nemen over de status en plannen van de verbetering van het financieel beheer.

Overheidsdeelnemingen en collectieve sector

Volgens artikel 8 van het BBV BES dient de begroting een paragraaf over de deelnemingen en een paragraaf over de collectieve sector te bevatten. Deze twee paragrafen zijn beide opgenomen in de ontwerpbegroting 2021.

De collectieve sector van het OLSE bestaat uit het openbaar lichaam en de stichting Wegenfonds. U geeft aan dat de stichting inactief is en activa noch schulden bezit, daarom is een aanvang gemaakt met de afwikkeling van de stichting. Het Cft adviseert u dit traject voortvarend af te ronden.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Kenmerk
Cft 202100153
Blad
6/6

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:

De eilandsraad van het openbaar lichaam Sint Eustatius

De directeur bedrijfsvoering en ondersteuning van het openbaar lichaam Sint Eustatius